

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491
35 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos įgyvendinimas artimiausiais metais įgaus didžiausią intensyvumą. Reikšminga šios programos lėšų dalis skiriama 2022–2030 metų Regionų plėtros programoje numatytoms regioninėms pažangos priemonėms ir regionų plėtros planuose suplanuotiems projektams finansuoti. Iš 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos regionų plėtrai skirtų apie 1,624 mlrd. eurų šiuo metu išmokėta tik apie 11 procentų. Todėl didžioji dalis šiomis Europos Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų regioninių projektų ir su jais susijusių viešųjų pirkimų procedūrų turės būti įgyvendinta per likusį 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos projektų įgyvendinimo laikotarpį.

Praktikoje pastebima, kad vykdant statybos rangos darbų viešuosius pirkimus tiekėjų pateikiami pasiūlymai dažnai viršija perkančiųjų organizacijų nustatytą ir projektavimo bei sąmatų rengimo metu apskaičiuotą statybos darbų kainą. Tokiais atvejais perkančiosios organizacijos susiduria su būtinybe didinti projektų finansavimą arba nutraukti pirkimo procedūras ir organizuoti jas iš naujo. Dėl to ilgėja projektų įgyvendinimo terminai, didėja administracinė našta ir kyla rizika neefektyviai naudoti viešąsias lėšas.

Be to, kyla pagrįstų abejonių, ar visais atvejais tiekėjų siūlomos didesnės kainos yra nulemtos tik objektyvių rinkos veiksnių. Atsižvelgiant į prognozuojamą statybos darbų paklausos augimą dėl vienu metu įgyvendinamų Europos Sąjungos fondų bei valstybės investicinių ir kitų didelės apimties viešojo sektoriaus projektų, egzistuoja rizika, kad konkurencijos sąlygos rangos darbų rinkoje sudarys prielaidas reikšmingam darbų kainų augimui.

Siekiant užtikrinti racionalų ir efektyvų viešųjų lėšų naudojimą, siūloma nustatyti, kad perkančioji organizacija, pradėdama viešojo pirkimo procedūras, privalo viešojo pirkimo dokumentuose nurodyti maksimalią pirkimui skirtą lėšų sumą. Taip pat siūloma įtvirtinti teisę perkančiajai organizacijai vertinti ir priimti tik tuos tiekėjų pasiūlymus, kurių kaina neviršija iš anksto nustatytos maksimalios pirkimo vertės.

Tokiu būdu tiekėjai dar pasiūlymų rengimo stadijoje būtų informuojami apie finansines pirkimo ribas ir galėtų priimti sprendimą dėl dalyvavimo konkurse, atsižvelgdami į realias galimybes įvykdyti sutartį už nustatytą kainą. Toks reguliavimas sudarytų prielaidas didesniame kainų skaidrumui ir aiškesniems lūkesčiams visiems pirkimo proceso dalyviams.

Priėmus siūlomus pakeitimus tikimasi:

- sumažinti nepagrįsto viešųjų pirkimų sutarčių brangimo riziką;
- užtikrinti didesnę viešųjų lėšų panaudojimo efektyvumą ir finansinę drausmę;
- sudaryti prielaidas tiksliau planuoti projektų biudžetus ir finansavimo poreikį;
- sumažinti atvejų, kai po pasiūlymų pateikimo tenka ieškoti papildomo finansavimo;
- užtikrinti didesnę viešųjų pirkimų procedūrų skaidrumą ir nuspėjamumą;
- apsaugoti perkančiąsias organizacijas nuo reikšmingų kainų šuolių padidėjusios viešojo sektoriaus projektų paklausos laikotarpiu.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Šiaulių miesto meras Artūras Visockas, Kupiškio rajono savivaldybės meras Algirdas Raslanas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu Įstatyme nėra nurodytas reikalavimas viešojo pirkimo dokumentuose nurodyti maksimalią pirkimui skirtų lėšų sumą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūlomas reguliavimas turėtų teigiamą poveikį viešiesiems finansams, nes sudarytų sąlygas efektyviau kontroliuoti viešųjų pirkimų išlaidas ir mažinti riziką, kad projektų įgyvendinimui reikės papildomų, iš anksto nenumatytų valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšų.

Siūlomas teisinis reguliavimas atitinka viešųjų pirkimų sistemos tikslus – užtikrinti racionalų valstybės ir savivaldybių lėšų naudojimą, skaidrumą, efektyvumą bei viešojo intereso apsaugą. Pakeitimas prisidėtų prie tvaraus investicinių projektų įgyvendinimo ir didesnio viešųjų finansų valdymo efektyvumo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Siūlomas teisinis reguliavimas turės teigiamą poveikį verslo plėtrai, nes pirkimo dokumentuose aiškiai nurodyta pirkimui skirta lėšų suma leis tiekėjams iš anksto įvertinti pirkimo ekonominį pagrįstumą ir tikslingiau planuoti dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose. Tai sumažins įmonių patiriamas pasiūlymų rengimo sąnaudas, didins procedūrų skaidrumą ir sudarys palankesnes sąlygas platesniam tiekėjų, ypač mažų ir vidutinių įmonių, dalyvavimui.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Siekiant įstatymą inkorporuoti į teisinę sistemą, nereikės priimti, pakeisti ar panaikinti kitų įstatymų.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte neapibrėžiamos naujos ir nekeičiamos esamos sąvokos ir terminai.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Įstatymo projekto įgyvendinimui įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Priėmus Įstatymo projektą, papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų jiems įgyvendinti nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymų projekto rengimo metu specialistų išvados nebuvo reikalingos.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Nėra.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia
Seimo narys

Algirdas Sysas
Juozas Olekas